

ADRIAN NĂSTASE

**ARTA
DE A CONDUCE**
DISCURSURI POLITICE
(2000-2013)

Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2025

Cuprins

Prefață	8
Cuvânt înainte	13
Anul 2000.....	16
Ce trebuie să facă PDSR	17
Anul 2001.....	26
Modernizarea social-democrației românești.....	27
Anul 2002.....	44
Obiectivele strategice ale PSD în anul 2002	45
Relansarea și dinamizarea activității Partidului Social-Democrat	59
Spre normalitate: o viziune social-democrată modernă pentru viitorul României	74
Anul 2003.....	86
Alianța cu UDMR	87
Strategia politică a PSD pentru 2003.....	92
Tinerii și politica	109
La Forumul Național al Ecologiștilor din Partidul Social-Democrat	121

Alături de profesorii social-democrați	133
Alocuțiune la Conferința Națională a Cooperăției Meșteșugărești	140
Despre Constituția Europeană	142
O nouă ofensivă politică.....	150
La Conferința Națională a primarilor și consilierilor PSD.....	175
A 50-a aniversare a Grupului parlamentar al PSE	196
Noua arhitectură a Europei de Sud-Est	204
La ședința Consiliului Național al PSD	208
Anul 2004.....	224
Femeile social-democrate în campanie pentru alegerile locale	225
Primăvara Social-Democrată	233
Mesaj adresat pensionarilor	241
Mesaj adresat Consiliului Național al CNSLR – Frăția.....	243
În campanie: candidații PSD din Oltenia și Muntenia	245
În campanie: candidații din Moldova și Dobrogea.....	251
În campanie: candidații din București	259
În campanie: candidații din Transilvania și Banat	262
În campanie: susținerea lui Mircea Geoană.....	271
În campanie: candidații din Bihor	273
În campanie: candidații din Transilvania.....	276
În campanie: la Iași	280
O nouă inițiativă: „Bani de liceu”	284

În campanie: mesaj către bucureșteni	287
În campanie: îndemn către alegători	290
În campanie: mesaj la turul al doilea alegeri locale	292
După alegeri: evaluarea rezultatelor	294
Tabăra de vară ECOSY și a grupului PES	299
Nevoia unor soluții pentru redresarea PSD	303
Mesaj la Reuniunea Națională a Femeilor din PSD	318
Mobilizarea pentru campanie: întâlnirea cu Organizația București	327
Congresul Extraordinar al PSD	336
Congresul Uniunii Naționale PSD – PUR	347
Tineretul Social-Democrat: o speranță confirmată	354
Din nou în vâltoarea alegerilor parlamentare	366
Discurs la lansarea candidaturii la funcția de președinte al României	371
La finalul alegerilor prezidențiale	387
Anul 2005	390
Viitorul european al PSD și al României	391
În opoziție: lupta împotriva abuzurilor Alianței DA	409
Anul 2006	414
Discurs la Camera Deputaților	415

Anul 2008.....	418
Despre Frică.....	419
Lupta pentru recăștigarea normalității	426
Anul 2009.....	430
Pentru România europeană	431
La Congresul Extraordinar al Alianței PSD – PC	436
Anul 2010.....	442
Stânga românească – reconstrucție ideologică și modernizarea acțiunii politice	443
Din nou în opoziție	448
La Congresul PSD.....	453
Anul 2013.....	456
Congresul Extraordinar al Partidului Social-Democrat	457
Reuniunea Consiliului Național al Partidului Social-Democrat	464

ANUL 2000

Ce trebuie să facă PDSR⁶

Dragi Colegi,
Stimați Delegați,

PDSR se află, acum, într-un moment politic definitiv pentru evoluțiile sale ulterioare și, ca atare, este timpul să adopte, cu fermitate, un comportament tranșant și o serie de decizii strategice, care să-l pună în total acord cu cerințele perioadei pe care o traversează România. Ne aflăm într-o perioadă de vizibilă accelerare a unui proces politic, care trebuie să pregătească partidul pentru revenirea la guvernare. Etapa de precampanie electorală s-a deschis, de fapt, nu doar prin declarațiile mai multor lideri politici, ci și prin numeroasele mișcări care se înregistrează pe scena politică, atât în cadrul formațiunilor puternice – CDR, spre exemplu –, cât și în zona partidelor mai puțin cotate.

Apar, cu frecvență aproape zilnică, declarații, au loc dezbateri – mai mult sau mai puțin de culise – care reflectă o gamă extrem de variată de preocupări: de la posibilități de colaborare și/sau de alianță, în alegerile locale și generale, până la modul în care viitoarele liste electorale vor fi structurate, în cadrul fiecărui partid sau a fiecărei alianțe. În diverse sfere ale puterii, se alcătuiesc, în paralel, tot felul de prognoze electorale, se inițiază scenariile pentru menținerea la putere, pentru discreditarea opoziției – în special a PDSR – sau pentru transferarea vinovățiilor către diverși „țapi ispășitori”, într-o încercare, mai mult sau mai puțin reușită, și, aș putea spune, chiar disperată, uneori, de a eluda adevăratele responsabilități.

Apropierea alegerilor face posibilă chiar adaptări ideologice dintre cele mai curioase și recrutări de personal politic, indiferent de zona în care acesta și-a

⁶ Discurs susținut la Conferința națională a PDSR, care a avut loc în perioada 20-21 mai 2000, la București (Sala Palatului). Conferința – un moment important în pregătirea alegerilor generale și prezidențiale, care urmau să se desfășoare în toamna aceluiași an – a fost dedicată consolidării strategiei electorale a partidului. Evenimentul a fost parte a unui amplu efort de re poziționare politică și ideologică a partidului, după perioada de opoziție dintre 1996-2000, demers al cărui punct final avea să fie fuziunea cu Partidul Social Democrat Român. Atât prin acest discurs, cât și prin altele care avea să le pronunțe cu alte ocazii, Adrian Năstase a jucat un rol-cheie în transformarea PSDR, oferindu-i acestuia o viziune modernă și pragmatică, care a contribuit nu numai la câștigarea alegerilor (și desemnarea sa ca prim-ministru), ci și la racordarea partidului la social-democrația europeană. Vezi *Documentar. Congresele PSD (1990-2024)*, Agerpres, <https://agerpres.ro/documentare/2024/08/23/documentar-congresele-psd-1990-2024--1344788> (accesat la 26 iunie 2025); *Documentar. Congresele PSD (1990-2015)*, Infobr.ro, <https://www.infobr.ro/documentar-congresele-psd-1990-2015/> (accesat la 26 iunie 2025); o evaluare mai critică a PDSR, cu relativ puțin timp înainte de desfășurarea conferinței, vezi la Marius Tucă, *Despre PDSR*, 12 octombrie 1999, <https://mariustuca.ro/editorial/despre-psdr-3089.html> (accesat la 26 iunie 2025).

desfășurat, temporar, activitatea. Revenind la campania propagandistică anti-PDSR și la acțiunile de denaturare a imaginii liderilor acestuia, sunt de înțeles astfel de manevre din partea acelor care, timp de trei ani, s-au remarcat doar prin neputința de a răspunde concret nevoilor societății și economiei românești. Însă, nu de puține ori, izbucnirile unora dintre liderii actualei coaliții sunt furibunde și extrem de agresive, fapt care ne arată că vom avea de-a face cu o Putere foarte puțin dispusă să cedeze ceea ce consideră a fi, de acum, proprietatea sa eternă: guvernarea. Deși a adus economia într-un stadiu aproape de colaps, deși populația trăiește la standarde comparabile doar cu cele ale țărilor bananiere, deși s-ar putea ca, foarte curând, România să intre sub supravegherea unui directorat al organismelor financiare internaționale, deși a transformat privatizarea și beneficiile reformei în acumulări și profituri personale – de regulă transferate în bănci străine –, actuala putere ar dori să-și păstreze imaginea de „fecioară neprihănită” a democrației românești, fără a conștientiza că a devenit, mai degrabă, umbra unui vis urât.

În ciuda unui întreg arsenal propagandistic pus, deja, în mișcare, în ciuda presiunilor exercitate permanent – printr-o gamă extrem de bogată și variată de mijloace – asupra principalelor mijloace de informare (și aici aș spune că nu se omite nimic: agenții de presă interne și internaționale, presă scrisă internă și internațională, presă audio și video), în ciuda tuturor denigrărilor și a atacurilor întreprinse asiduu la adresa sa, de câțiva ani încoace, **PDSR a avut capacitatea și forța de a rămâne unit, de a răzbate, cu demnitate, o perioadă grea, precum cea a opoziției. Ne-am dovedit a fi un partid care a știut și a putut să-și recapete forțele, prin racordarea permanentă la realitatea românească. Ne-am dovedit a fi un partid care a știut și a putut să nu-i fie rușine de rădăcinile sale, adânc implantate în societatea românească. Ne-am dovedit a fi un partid care a vrut și a știut să fie permanent, în ciuda „valurilor succesive” de „internaționalism” de paradă, prost înțeles și aplicat, racordat la interesele fundamentale ale țării.** Ne-am dovedit a fi un partid care a vrut, a știut și a putut să respecte fundamentele democrației, construind, și apoi „predând la cheie” – prin alegerile parlamentare și prezidențiale pe care nu doar că le-a organizat, dar a știut și să le piardă –, democrația românească. Ne-am dovedit a fi un partid care, poate, nu a știut întotdeauna care-i sunt drepturile, dar care a știut permanent care-i sunt obligațiile față de societatea românească.

Aceste lucruri reprezintă zestrea noastră fundamentală, pe care nu avem voie nici s-o risipim, nici s-o distrugem. Recentele sondaje de opinie ne plasează în fruntea preferințelor și a suportului politic al oamenilor, și dacă este așa, avem obligația de a înțelege nu numai că suntem priviți cu încredere, ci și că reprezentăm, pentru mulți dintre concetățenii noștri, principala alternativă politică la starea actuală. Avem obligația de a înțelege, de a accepta și de a ne asuma responsabilitățile enorme ce decurg dintr-un asemenea mesaj, care, în curând, ar putea deveni chiar mandat.

Putem spune că suntem o forță politică cu rădăcini puternice în toate categoriile

socio-profesionale, un partid care poate oricând face față problemelor interne și externe cu care se confruntă, acum, mai mult ca oricând, România. **PDSR nu este nici un partid de clasă, nici un partid „roșu”** – deși cei a căror „meserie” este aceea de a manipula opinia publică continuă să-l descrie în acest fel –, tot așa cum **nu este nici un partid centrat pe o anumită regiune. PDSR este un partid social-democrat, un partid de reprezentare națională**, pus în slujba intereselor fundamentale ale României, consecvent actelor de întărire a solidarității naționale și a interesului public.

În actualul context, trebuie să fim conștienți că este nevoie de o maximă mobilizare a tuturor resurselor partidului, și aici mă refer, în primul rând, la cele de natură morală și profesională, de o intensificare a legăturilor conducerii centrale cu organizațiile locale, cu scopul de a detecta multitudinea de probleme reale, pe care va trebui să le soluționăm și care vor constitui substanța campaniei noastre electorale. În același timp, **trebuie să declanșăm o puternică ofensivă politică, să preluăm inițiativa generală** – de la nivelul local până la cel central – pentru a contracara acele păreri, potrivit cărora PDSR crește în popularitate doar datorită greșelilor actualilor guvernanți. Să arătăm concurenților noștri că această creștere se datorează capacității noastre de a propune societății românești strategii, programe și politici mult mai credibile decât ale lor.

Se pune întrebarea: ce putem oferi oamenilor în perspectiva preluării puterii? **Discuția în termenii stabilizării macroeconomice și a produsului intern brut poate fi foarte interesantă pentru publicul informat, dar este extrem de puțin relevantă pentru omul obișnuit, preocupat de creșterea prețurilor la alimente, combustibil și energie, la serviciile de bază, de siguranța locului de muncă și de viitorul copiilor săi.** Fără îndoială, România are nevoie de o strategie pe termen mediu și lung, cu o coordonare strictă a departamentelor economice, astfel încât să se poată înscrie ireversibil pe scara relansării și a dezvoltării economice. Dar, în primul rând, trebuie să întreprindem un sumar al lucrurilor de primă urgență care trebuie realizate, un opis al lucrurilor care pot fi efectiv făcute pentru comunitățile locale și pentru revenirea la normalitate a întregii țări. Din acest motiv, trebuie să optăm pentru o comunicare concretă, care să pornească de la aspirațiile și temerile oamenilor, de la nevoile lor de bază. În același timp, **nu avem voie să „exploatăm” latura demagogică a discursului nostru**, pentru că avem obligația de a avea permanent în conștiință efectele profund nocive pe care le-au generat „angajamentele” celebrului, de acum, **Contract cu România al CDR**⁷: aproximativ

⁷ „Contractul cu România” al Convenției Democratice Române (CDR) – program politic și de guvernare propus de coaliția de centru-dreapta (Partidul Național Țărănesc creștin și democrat, Partidul Național Liberal, Partidul Democrat, alte partide mai mici și grupări civice), lansat la 23 noiembrie 1995, în perspectiva alegerilor din 1996 (parlamentare și prezidențiale), pe care avea să le câștige. Principalele propuneri formulate în program au fost: reforma economică (accelerarea privatizărilor, atragerea de investiții străine); lupta împotriva corupției (eliminarea „mafii” economice, constituite în perioada PDSR); integrarea euroatlantică; reforma socială (sprijin pentru pensii, sănătate și educație); drepturile omului (îmbunătățirea relațiilor cu minoritățile și diaspora). Vezi textul Contractului la Marius Andrei, *CDR – Contractul cu România: programul celor 200 de zile*, <https://mariusandrei.ro/contractul-cu-romania/> (accesat la 26 iunie 2025).

40% din electoratul potențial nu are, deocamdată, nicio opțiune în legătură cu cine va vota, fiind, mai degrabă, anesteziat de exagerările promisiunilor din campaniile electorale. Nu putem porni în campanie doar cu lozinci și sloganuri și, în același timp, nu avem voie să ne „hrănim” cu amintirea lucrurilor bune, pe care le-am realizat în timpul guvernării noastre. **Întotdeauna, lucrurile bune se uită mai repede decât cele rele.**

Trebuie să știm, pentru ca însăși societatea românească să știe, de ce vrem să câștigăm alegerile, atât pe cele locale, cât și pe cele generale și prezidențiale. Nu putem formula doar răspunsuri generice, de genul „pentru binele României”, „pentru binele oamenilor” sau, și mai rău, „pentru un viitor mai bun”. Este vital ca societatea să aibă încrederea că PDSR dorește revenirea la guvernare pentru că are programe capabile să asigure un model de gestionare optimă a resurselor materiale și umane, pentru că este apt să reorganizeze fluxurile economice, producția, asistența și protecția socială. **Trebuie ca oamenii să vadă în modelul propus de noi unul al adevăratei schimbări sociale, în strânsă legătură cu dezvoltarea economică, ambele incluse într-un unic proces al dezvoltării și modernizării.**

Este nevoie, așadar, să clarificăm principiile directoare ale ofensivei noastre politice, în vederea alegerilor locale și generale. Organizațiile teritoriale trebuie să fie capabile să cuprindă adevărații lideri de opinie, exponenții reali ai comunității. Prin urmare, este necesar să fie creionate elementele de analiză politică, prin care să **știm care este electoratul care va vota partidul nostru**, care sunt mesajele la care acesta este sensibil, care au fost așteptările – neîndeplinite de actuala putere – în 1996 și cum arată aceste așteptări acum. În același timp, nu putem neglija identificarea acelor nemulțumiri care țin o considerabilă parte a societății în afara exprimării unei opțiuni politice.

Pentru a veni cu o clarificare, nu atât în plan doctrinar, cât în mesajul pe care-l transmitem, pentru a nu mai fi acuzați de tentații hiper-centraliste și de nostalgii socialiste, va trebui să explicăm foarte clar principiile noastre cu privire **la funcțiile sociale ale proprietății și la raporturile dintre muncă și capital**. Este nevoie, deci, de o permanentă explicitare a perspectivei social-democrate în prezentarea modelului de evoluție socială, al cărui vector este PDSR.

De aceea, Partidul Democrației Sociale din România trebuie să fie un veritabil instrument de realizare a programelor concepute și a politicilor generate de aceste programe. În acest scop, este vitală întărirea organizatorică și politică, promovarea coerenței și a comunicării active, și nu a centralismului rigid, care tinde spre oligarhizare. **Trebuie atrase spre partid personalitățile de prestigiu, care, până acum, din diverse considerente, au stat la marginea vieții politice;** trebuie detectate metodele cele mai eficiente pentru stabilirea unui dialog activ și eficient cu cetățenii, pentru a cunoaște problemele comunităților și pentru a pregăti soluțiile optime. A face politică nu înseamnă doar a aștepta perioadele de alegeri. **Guvernarea se pregătește începând cu prima zi de opoziție sau de guvernare.**

Un partid politic, în general vorbind, are profunde responsabilități față de țară, fie că se află la guvernare, fie că se află în opoziție. Un partid de guvernământ, însă, trebuie să realizeze două condiții fundamentale: atunci când participă la guvernare, să îndeplinească serviciile și să aducă soluțiile pentru care a fost mandatat și pe care i le cere comunitatea; iar când este în opoziție, să se situeze tot în cadrul intereselor obștești, astfel încât să poată reveni la putere cu toată autoritatea, legitimat cu încrederea publică în capacitatea sa de a conduce mai bine țara.

Aceste lucruri nu au reprezentat, și realitatea o demonstrează dureros, un obiectiv al actualilor guvernanți, interesați mai mult de realizarea unor câștiguri personale, care să le permită un trai facil timp de mulți ani și, eventual, în locuri mult mai civilizate decât această Românie, pe care o consideră excesiv de balcanică și nerecunoscătoare.

România traversează, din cauza unei guvernări CDR – PD – UDMR excesiv de slabe, o perioadă de profundă criză economică și socială, a cărei principală rezolvare actuala putere a crezut că o găsește prin adoptarea unei strategii politice a cedărilor succesive și a abdicărilor de tot felul, în fața unor interese limitate, interne sau externe. Aceste cedări au afectat, într-o manieră extrem de gravă, disponibilitățile statului – și se va vedea în toamnă cât de mult –, disponibilități care au fost, literalmente, luate în arendă pe criterii de partizanat și de clientelism.

De aproape trei ani, România nu mai este guvernată, existând doar aparența unei guvernări, creată prin intermediul a tot felul de conferințe de presă, primiri internaționale și vizite la diverse niveluri, într-un soi de efervescență a „turismului politic de plăcere”. **Ceea ce, bombastic, s-a definit a fi o reformă accelerată a dus doar la ruina economiei, la întreruperea producției, la scurtcircuitarea agriculturii și la instalarea unei stări de pesimism generalizat la nivelul societății românești.** Triumfalismul generat de enunțuri precum „în scurt timp, procesul privatizării se va încheia” denotă, în fapt, nimic altceva decât lichidarea economiei românești și tezurizarea sumelor și comisioanelor rezultate în beneficiul unor „aleși” ai democrației, de expresie post-1996.

Constituirea coaliției și negocierea parteneriatului de guvernare au însemnat, în fapt – și opinia publică a început să sesizeze acest lucru –, realizarea unei tovărășii prin care fiecare a urmărit satisfacerea unor interese private sau obscure și nicidecum satisfacerea intereselor naționale. Ar fi hilar să credem că UDMR a întreprins acțiuni consecvent subsumate interesului național al României sau Partidul a urmărit, așa cum era normal pentru un partid social-democrat, eficientizarea productivității, creșterea numărului de salariați sau politici de asistență și stimulare a categoriilor socio-profesionale. La fel de hilar ar fi să ni se mai spună că PNȚCDa făcut lucruri mărețe pentru agricultura și țărănimia românească, că nu a dorit decât să-și apere interesele.

Este o stare de lucruri care nu trebuie să se mai întâmple în următorul ciclu electoral. Dar, pentru ca aceste lucruri să nu se mai întâmple, **trebuie acordată**

o mare atenție recrutării personalului politic, selecției oamenilor capabili să îndeplinească anumite roluri în sistemul politic, în administrație, în gestionarea comunităților, în ocuparea pozițiilor oficiale, dar și mai puțin oficiale. Sunt mulți oameni capabili care au dorința și aptitudinile necesare pentru a obține o funcție și a o îndeplini. Și, mai ales, **există o rezervă considerabilă de tineri ale căror eforturi, eficient coordonate, pot servi efectiv nu numai creșterii partidului, ci și progresului României.**

De aceea, avem de răspuns foarte limpede la întrebările opiniei publice, în legătură cu cine sunt liderii și activiștii noștri, care este fundamentul lor social și personal, care este natura rolurilor lor și care sunt criteriile în baza cărora au fost recrutați, în ce măsură această recrutare răspunde opiniilor sau preferințelor electoratului, așteptărilor acestuia. Acest lucru trebuie să-l facem atât pentru a asigura o gestionare eficientă și corectă, **cât și pentru a nu mai trebui, ulterior, să facem față acuzelor, mai mult sau mai puțin ipocrite, referitoare la „pedeserizarea” care – în paranteză fie spus – este o glumă față de ceea ce a însemnat CDR-izarea ultimilor trei ani (79% dintre directorii de întreprinderi și instituții sunt înregimentați acesteia, restul fiind, probabil, ai PD și UDMR).** Nu mai putem tolera ca o țară întreagă să fie tratată ca o masă incultă și „balcanică”, bună doar de plătit taxe, la fel de numeroase ca pe vremea regimului fanariot.

Este evident că, la toate nivelurile, se simte o nevoie extraordinară de personal politic calificat, care să dea sens nu numai actului de guvernare, dar și funcționării sistemului politic democratic, aflat, în ultimul timp, într-o vizibilă și constantă depreciere. **Odată cu deficitul de democrație, se resimte și declinul sentimentului de apartenență la comunitate, axat pe identitate, pe consensul în ceea ce privește interesele majore ale României.** Acest declin, în recunoașterea și protejarea valorilor noastre comune, permite subminarea solidarității naționale și desfășurarea unor jocuri de culise extrem de perfide, care pot aduce, în cele din urmă, atingere atributelor de suveranitate și indivizibilitate ale statului național unitar. **Grupuri de influență și pseudo-intelectuali, care au în comun cu România doar buletinul de identitate, caută cu orice chip să inducă, la nivel general, un sentiment de culpabilizare, dublat de un sentiment al neputinței noastre, ca națiune, de a ne organiza eficient, camuflând, practic, din interese partizane, faptul că neputința nu este a națiunii sau a întregii clase politice, ci a celor care au preluat puterea după 1996⁸.**

Comunitatea politică este esențială pentru o viață politică ordonată, deoarece presupune integrare și efort comun în mecanismul de decizie și în controlul social al acestui mecanism. Excesiva fragmentare și localizare a intereselor poate fi contraproductivă, dacă induce o rupere de comandamentele politice, subsumate strategiei politice generale. **Politica nu este un sport de agrement, care poate fi practicat de oricine știe să țină un discurs frumos sau se consideră un epigon al nu știu cărui mare politician din trecut. Politica este un joc de echipă, rațional și coerent, care organizează prezentul, având întotdeauna în față o**

viziune clară despre viitor. Pe parcursul actualei guvernări, s-a văzut cum un comportament politic fragmentat, orientat cel mai adesea după interese limitate, de clan sau de rudenie, poate duce nu numai la declinul accentuat de popularitate, în rândul opiniei publice, dar și la incapacitatea de a face să funcționeze eficient aparatul administrației centrale și locale. România nu are resurse capabile să susțină o administrație „imperială”, în care funcționarii dezvoltă, nu de puține ori, interese proprii, neglijând interesul public. A nu se înțelege prin aceasta că optăm pentru accentuarea metodelor coercitive, ci doar pentru obligativitatea îndeplinirii sarcinilor pentru care personalul politic sau administrativ a fost desemnat de electorat, în credința că le reprezintă interesele. **Nu trebuie, așadar, să înlocuim cei „15.000 de specialiști”⁸ ai lor cu cei „15.000 de specialiști ai noștri”, rețelele lor clientelare cu rețelele noastre clientelare, parvenții lor cu parvenții noștri.**

Democrația nu este o noțiune variabilă, redusă doar la a susține discursuri critice sau la a promite, pentru ca, odată ajuns la putere, să-ți uiți și criticile, și promisiunile, să-ți umpli rapid buzunarele și să-ți satisfaci partizanii. În acest mod, opinia publică ajunge să considere că adevăratul politician român este, de fapt, un politicianist, care intră la putere doar pentru a-și satisface propriile interese și care nu urmărește altceva decât acumularea de avere și avantaje.

O astfel de imagine asupra politicianului – indusă din 1996 încoace – a condus la **progresiva dizolvare a încrederii în instituțiile fundamentale ale statului de drept: Justiția, Președinția, Parlamentul. Vedem cum, spre exemplu, Parlamentul a devenit un simplu birou de înregistrare a actelor Executivului sau o scenă în care partenerii din coaliția majoritară, în cel mai bun caz, negociază și, de regulă, se șantajează.** Acest lucru este anormal, pentru că, a fi parlamentar nu reprezintă o meserie care aduce venituri, ci reprezintă obligația de a realiza un mandat, acela de ales al națiunii. Nu se poate reechilibra o țară dacă interesele de partid sau de castă surclasează interesele ei fundamentale, și acest lucru se pare că nu a fost nici până acum înțeles de cei care ne guvernează.

Având în față perspectivele unei campanii electorale dificile, trebuie să avem ca obiectiv prioritar regândirea modalităților prin care PDSR poate și trebuie să **folosească instrumentele de comunicare.** Și aceasta din două motive: pentru contracararea diversiuilor, care, în mod cert, se vor amplifica pe măsură ce se apropie alegerile, dar și pentru o preluare rapidă și eficientă a mesajelor pe care le transmite populația și pe care partidul trebuie să aibă capacitatea de a le articula în formula unor programe reale și eficiente. Dinamica partidului trebuie să fie în legătură cu dinamica opțiunilor și așteptărilor societății românești și nu doar cu dinamica intereselor unor grupuri private. **Dacă vom vedea în întregul partid o echipă la nivel macro, o echipă unitară și sudată, în care există diversitate de păreri și nu poziții ireductibile, atunci succesul în alegeri va fi mult mai aproape de noi, în pofida concurenților noștri și a metodelor lor de lucru.**

⁸ Coaliția CDR, care a guvernat în perioada 1996-2000, a beneficiat de sprijinul unui grup semnificativ de reprezentanți ai intelighenței românești, cei mai mulți dintre aceștia fiind grupați în jurul săptămânalului „22”.

Prin urmare, este absolut necesar ca imaginea PDSR să fie aceea a unei organizații deschise, în strânsă interdependență cu structurile sociale. Un partid este cu adevărat eficient atunci când obiectivele formulate de el și propuse spre îndeplinire, în formula programelor de guvernare, se întâlnesc cu nevoile ori obiectivele unui număr cât mai mare de parteneri sociali, de la sindicate și asociații profesionale până la simplul cetățean. Aceasta este rețeta succesului pe care-l poate înregistra un partid de talia PDSR, creditat de populație ca fiind depozitarul unei mari responsabilități sociale.

În altă ordine de idei, nu trebuie să abordăm comunicarea politică și relațiile cu societatea de pe poziția „noi știm totul, iar societatea va beneficia de aceasta doar dacă va coopera cu noi”. O astfel de viziune asimetrică poate naște comportamente lipsite de etică, iresponsabile social și, nu în ultimul rând, ineficiente. Împotriva PDSR va fi demarată, în scurt timp, o campanie propagandistică de mare amploare, concertată, pentru a-i reduce popularitatea. Vor fi readuse în atenția opiniei publice, cu obstinație, aceleași vechi teme: „PDSR este incapabil să facă față nevoilor presupuse de reformă”, „PDSR este un partid post-comunist, anti-reformist”. Se va relua nu numai vechea temă a corupției, atât de folosită pentru a ne discredita imaginea și pentru a împiedica extinderea popularității, dar vom avea parte, la nesfârșit, de repetarea până la saturație a sloganului „vinovată este moștenirea dezastruoasă”.

Din aceste motive, trebuie să luăm în calcul strategia de personalizare a candidaților noștri pentru funcțiile oficiale, să ne creăm imaginea unui partid coerent, ripostând acuzelor nefondate, nedovedite sau pur demagogice, care poate să folosească, uneori, chiar același limbaj pe care îl folosesc și adversarii noștri. Nu ne putem permite permanent un comportament excesiv de urban, în vreme ce atacurile venite la adresa PDSR sunt întreprinse, nu de puține ori, foarte gregar și trivial.

Avem nevoie de oameni care să se impună prin cinste, moralitate, profesionalism și prin credibilitate publică în mediul din care provin și în care își desfășoară activitatea. Acest tip de oameni trebuie și pot să devină cele mai eficiente și credibile canale de comunicare cu societatea. Campania noastră, repet, trebuie să fie una ofensivă și fermă, arătând oamenilor că suntem dispuși să facem ordine acolo unde actuala putere a lăsat totul la discreția incompetenței, a afacerilor veroase, a intereselor personale și a neglijenței față de interesul public și de bunurile colective. Dacă opinia publică va sesiza faptul că **PDSR este un partid puternic și nu o colecție de individualități și interese locale**, dacă programele noastre vor convinge că fac referire la probleme reale și la soluții viabile, dacă oamenii vor fi convinși că, votând PDSR, vor avea localități mai sigure, în care vor putea să-și găsească de lucru și în care instituțiile și funcționarii publici sunt controlabile de către cetățeni, atunci diversiunile și manipularile vor fi mult mai greu de întreprins. Este adevărat că va trebui să înfruntăm fundamentalismul și intoleranța unor adversari, care dispun de suficiente mijloace logistice pentru a

recurge la diverse căi de intimidare și chiar la folosirea atributelor unor instituții pentru a cenzura mesajele opoziției. Dar aceste lucruri nu trebuie să ne facă să renunțăm la fermitate, atunci când avem de explicat opiniei publice adevărata față a guvernării CDR – PD – UDMR și incalculabilele urmări ale acesteia pentru destinul României și pentru irosirea viitorului ei.

Trebuie să impunem o nouă direcție de dezvoltare social-economică, prin care să fie stimulate forțele productive naționale, parazitare acum de o suprastructură politică inefficientă și incapabilă de a modela corespunzător valențele creatoare ale națiunii noastre.

Vă mulțumesc!

ANUL 2001

Modernizarea social-democrației românești⁹

Ziua de 16 iunie 2001 va rămâne în istoria social-democrației românești ca dată a reaşezării pe baze moderne a mişcării social-democrate, mişcare cu o veche tradiție în politica românească. **Partidul Democrației-Sociale din România fuzionează, în baza Protocolului politic convenit la 8 septembrie 2000, cu Partidul Social-Democrat Român¹⁰, creându-se, astfel, un nou partid, Partidul Social-Democrat¹¹.**

Totodată, astăzi vor fi adoptate și documentele fundamentale ale noului partid – Statutul și Programul politic – și vom stabili direcțiile de acțiune pentru viitor.

Fuziunea noastră reprezintă un moment important pentru unificarea social-democrației din România, un semn de maturizare a clasei noastre politice. Prin crearea PSD, dăm un impuls semnificativ în direcția clarificării și reorganizării sistemului de partide din România. Dorim ca acesta să devină, în perspectivă, mai bine conturat doctrinar și mai transparent pentru electorat.

Partidul Social-Democrat, pe care îl întemeiem astăzi, are resursele necesare pentru a influența pe termen lung politica în România.

Partidul Social-Democrat continuă, în modernitate, tradiția mişcării democratice de stânga, din România. Constituind astăzi PSD, nu facem altceva decât să dăm coerență și forță structurală unei tradiții vechi a social-democrației românești. Este bine să amintim că românii au îmbrățișat ideile socialiste încă din momentul afirmării acestora, în cadrul primei Internaționale Socialiste¹². Atunci,

9 Referire la sloganul de campanie al CDR, care, la acea vreme, a promis că, dacă va ajunge la guvernare, va facilita accesul în administrația centrală și locală a specialiștilor/tehnocraților. Această cifră a fost menționată în discursuri și în presă, însă, niciodată nu a fost făcută publică o listă oficială.

10 Discurs rostit la Congresul de constituire a Partidului Social-Democrat, ale cărui lucrări s-au desfășurat la București la 16 iunie 2001. La acest congres, a fost realizată fuziunea dintre Partidul Democrației Sociale din România, condus, la acea vreme, de Ion Iliescu, și Partidul Social-Democrat Român, condus de Alexandru Athanasiu. În urma acestui demers, s-a produs consolidarea social-democrației românești, pe fondul regroupării forțelor de centru-dreapta (PNL și PD). De asemenea, prin unificare a fost avută în vedere și pregătirea pentru alegerile prezidențiale din 2004, precum și aderarea noului partid la Internaționala Socialistă, în vedere recordării lui la social-democrația europeană.

11 Partidul Social-Democrat Român – formațiune politică de centru-stânga, cu o veche istorie și tradiție (a fost, alături de Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal, unul dintre partidele care, după cel de-Al Doilea Război Mondial, pe fondul instaurării prin forță a regimului comunist, avea să fie desființat). Reînființat în 1990, noul partid a devenit succesorul Partidului Social-Democrat din perioada interbelică; de orientare social-democrată; în perioada 1990-2000, la conducerea partidului s-a aflat Sergiu Cunescu; din 2000 și până la fuziunea cu Partidul Democrației Sociale din România, conducerea partidului a fost asigurată de Alexandru Athanasiu.

12 Înființată la 28 septembrie 1864, la Londra.

oameni de cultură de prestigiu, precum Emil Racoviță¹³, Constantin Dobrogeanu-Gherea¹⁴, au participat și au contribuit la dezbaterile de idei, specifică acelei epoci.

Este de notat că, primul partid social-democrat din România s-a format, oarecum, în același timp cu majoritatea partidelor similare din Europa. Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, precursor al celor de astăzi, s-a născut în 1893, aderând, încă de la crearea sa, la Internaționala formată în 1889¹⁵. Deși partidul nu a jucat un rol important în viața politică a țării de la acel moment, se poate spune că a contribuit la procesul de democratizare a societății românești, prin promovarea generoaselor idei socialiste și social-democrate.

Mișcarea socialistă a luat o mai mare amploare la începutul secolului al XX-lea, sub presiunea modificărilor din structura socială și a schimbărilor politice.

Reorganizat în 1910, sub denumirea de Partidul Social-Democrat din România, și situându-se pe o bază socială mult mai bine configurată, noul partid a avut statut de partid parlamentar și a contribuit la introducerea, în legislația vremii, a unor prevederi specifice doctrinei sale și intereselor celor pe care îi reprezenta.

Social-democrații români au crezut, întotdeauna, în valoarea reformismului, a obținerii drepturilor politice, economice și sociale, prin mijloace democratice, prin participarea loială la viața parlamentară și prin modificarea din interior a sistemului politic.

Istoria social-democrației a fost frământată și contradictorie, partidul trecând prin multiple sciziuni, fragmentări și perioade de umbră, dar a menținut vie tradiția social-democrată în România interbelică. După Al Doilea Război Mondial, pentru

13 Emil Racoviță, cunoscut savant, explorator; fondator al biospeologiei; a avut o implicare notabilă în mișcarea socialistă a vremii, încă din perioada studiilor efectuate la Paris, în perioada 1886-1890, când a fost activ în cercurile studenților români socialiști. A intrat în contact cu figuri marcante ale socialismului european, precum Paul Lafargue (ginelele lui Karl Marx) și Jean Jaurès, cofondator al ziarului „L'Humanité” și militant împotriva Primului Război Mondial. De asemenea, a fost membru activ al Cercului studenților socialiști din Paris și al Partidului Socialist Francez, pe care l-a părăsit în 1920. A participat la Congresul Muncitoresc Internațional de la Paris, din 1889, unde s-a constituit Internaționala a II-a Socialistă. Acolo, alături de alți delegați români, a semnat manifestul prin care ziua de 1 Mai a fost proclamată Ziua Internațională a Muncii și prin care era cerută ziua de muncă de opt ore. Vezi, Paul Zaharia, *Emil Racoviță, elev al lui Ion Creangă*, „Historia”, <https://historia.ro/sectiune/portret/emil-racovita-elev-al-lui-ion-creanga-2328901.html> (accesat la 26 iunie 2025).

14 Constantin Dobrogeanu-Gherea, figură marcantă și influentă a socialismului românesc de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Membru al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, care era afiliat la Internaționala a II-a Socialistă. Susținător al ideilor marxiste, însă, într-o formă adaptată contextului românesc, pledând pentru o tranziție pașnică și legală către socialism, în contrast cu metodele revoluționare promovate de bolșevici. În cadrul Internaționalei a II-a, Constantin Dobrogeanu-Gherea a fost un susținător al colaborării internaționale între partidele socialiste, păstrând o viziune critică față de centralismul impus de Moscova, într-o perioadă când mișcărilor de stânga începeau să fie bolșevizate. A fost un apropiat al lui Cristian Rakovski și a participat la dezbateri ideologice importante privind viitorul socialismului în Europa de Est. Vezi, *Enciclopedia online a filosofiei din România*, <https://romanian-philosophy.ro/encyclopedia/dobrogeanu-gherea-constantin/> (accesat la data de 26 iunie 2026); Vladimir Tismăneanu, *Clarviziunea lui Gherea și „bolșevizarea” socialismului autohton*, Radio Europa Liberă Moldova, 31 august 2021, <https://moldova.europalibera.org/a/31435111.html> (accesat la data de 26 iunie 2025)/

15 Referire la Internaționala a II-a Socialistă.